

Тобто, це створення красивих промислових виробів та формування сформованого естетичного та функціонального навколишнього середовища. Він поєднує споживчі і естетичні якості предметів і об'єктів, що призначені для безпосереднього використання, повинен враховувати структуру та технологію їх виготовлення [8].

Н. Воронов формулював таку думку: «Дизайн - органічне нове з'єднання існуючих матеріальних об'єктів і (або) життєвих ситуацій на основі методу компоновки за необхідності використання даних науки з метою додання результатам цього з'єднання естетичних якостей і оптимізації їх взаємодії з людиною й суспільством. Це визначає наявність властивих дизайну соціальних наслідків, що проявляються в сприянні суспільному прогресу й формуванню особистості. Терміном дизайн може визначатися властиво задум (проект), процес його реалізації й отриманий результат» [1]. І в цьому феномені і цінності дизайну як культурного та естетичного явища.

Список літератури:

1. Воронов Н. В. Суть дизайна / Н. В. Воронов - М. : Вид-во «Грантъ», 2002. - 24 с.
2. Дизайн [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.aquadecor.ru/aqua_spam/dizayn - Назва с титулу екрану
3. Естетика: навч. посібн. / М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова, В. О. Лозовой та ін. - К. : Юрінком Інтер, 2005. - 208 с.
4. Кант І. Естетика / Пер. з нім. Л., 2007. - 360 с.
5. Ключев М. Что такое эстетика в дизайне? [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.rosdesign.com/design/estofdesign.htm> - Назва с титулу екрану
6. Курьерова Г. Г. Что впереди? / Г. Г. Курьерова // Дизайн на Западе. - М., 1992. - С. 50-51.
7. Минервин Г. Б. Архитектоника промышленных форм / Г. Б. Минервин. - М.: ВНИИТЭ, 1971. - Вип. 1. - 180 с.
8. Шпара П.Е. Техническая эстетика и основы художественного конструирования / П.Е. Шпара. К. Вища школа, 1984. - 200 с.
9. Хрипко С. А. Аксиологія освіти в сфері міжпредметного дискурсу: цінне, ментальне, національне, наукове: навчально-методичний посібник / С. А. Хрипко. - К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. - 402 с
10. Хрипко С. Ціннісні акценти духовно-креативних тенденцій освітньої культури в сучасній Україні. Київ, НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011 260 с.
11. Хрипко Світлана Анатоліївна. Духовно-релігійні вияви української ментальності : Дис... канд. філос. наук: 09.00.11 / Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. — К., 2003. — 189 с.

ОБРАЗ ДІВИ МАРІЇ В КАРТИНАХ РАФАЕЛЯ САНТІ, ЛЕОНАРДО ДА ВІНЧІ, МЕРІЗІ ДА КАРАВАДЖО ТА У ПРАВОСЛАВНИХ ІКОНАХ

Душеїна У.С., ст. гр. 1511

Науковий керівник: канд. філос. наук, ст. викл. кафедри філософії та культурології
Гончарова О.О.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Україна, Миколаїв
ula2422@gmail.com

Анотація. Образ Богородиці має велике значення для християн всього світу. Вони вбачають в Ній духовну матір, яка захистить їх і полегшить страждання. Однак образ Діви Марії має деякі відмінності у віровченнях католиків та православних. Звідси випливає різниця у її зображенні у православних іконах та картинах епохи Відродження.

Ключові слова: Діва Марія, християни, Відродження, ікони.

Образ Богоматері має величезне значення як для католиків, так і для православних вірян. Християни звертаються до Діви Марії як до духовної матері, з проханням зменшити їх страждання, адже Вона переймається долею кожної окремої людини як своєї дитини. Богоматір як головний посередник між людьми і Ісусом Христом може захистити людину, вимолити пробачення та полегшити муки, тому Її зображення на іконах та картинах має настільки величезне значення – зробити для людини максимально зримим образ материнської любові.

Діва Марія, Богородиця, Мадонна – земна мати Ісуса Христа, одна з найшановніших особистостей і найвеличніша з християнських святих. Вона була обраною Богом ще до Її народження для того, щоб стати матір'ю Божого Сина. Її місія була не тільки у народженні Ісуса, але і у спасінні людства, вона виступає немов драбина Іакова, яка сполучає землю з Небесами.

Ім'я Діви Марії є для християн уособленням найвищих людських чеснот. Її доброта та любов до кожної живої душі дарує надію віруючим. Молитва до Богородиці є однією з основних християнських молитов, до Неї звертаються як у складних життєвих обставинах, так і у моменти радості. Її образ поєднує в собі значення всепрощаючої Матері, до якої може звернутися найбезнадійніший грішник у розпачі, і він буде почутий та захищений.

До образу Діви Марії зверталось багато видатних художників в своїх картинах, зокрема, такі митці, як Мерізі да Караваджо, Рафаель Санті та Леонардо да Вінчі. Вони писали в епоху Відродження переважно на замовлення католицької церкви. Та, не зважаючи на це, їхнє мистецтво зображення є дуже різним. Зокрема, образи Мадонни у кожного були свої, неперевершені, не схожі ні на один інший, кожна картина є проявом індивідуального бачення художника, але все ж таки і між ними є щось спільне.

Ми розглянули найвідоміші картини цих художників на яких зображена Діва Марія, це такі картини як: Рафаель Санті «Сікстинська Мадонна», «Коронування Марії»; Мікеланджело Мерізі да Караваджо «Смерть Марії»; Леонардо да Вінчі «Мадонна в скелях», «Мадонна з немовлям і святою Анною».

1рис. Караваджо "Смерть Марії" Тернополі.

Православні ікони Божої Матері написані за суворими канонами, порушувати які ніяк не можна було. Діва Марія зображена переважно або притуленою щодою до щоки Ісуса Христа (така ікона називається Елеуса), або із піднятими до гори руками (Оранта), або з немовлям, який сидить на Її руках і однією рукою благословляє, а в іншій тримає свиток (Провідниця), або під час годування груддю (Годувальниця).

Найвідомішими з них є: Богородиця Оранта, яка знаходиться у соборі Святої Софії Київської; Іверська ікона, оригінал якої знаходиться в Іверському монастирі в Греції; Почаївська ікона, яка знаходиться у Почаївській Лаврі в

Зазначимо деякі відмінності в зображенні Богоматері в католицькій і православній церквах, адже саме звідти бере свій початок різниця між одним і тим же образом в мистецтві.

Зрис. «Коронування Марії», «Сікстинська Мадонна», «Мадонна з немовлям і святою Анною», «Мадонна в скелях»

Зрис. «Іверська ікона», «Богородиця Оранта», «Почаївська ікона»

Першою відмінною рисою є те, що в православному іконописі Діва Марія завжди постає в одному і тому ж, традиційному для Неї одязі. Він складається з туніки - нижній одяг, переважно з вузькими рукавами, довгий, який доходив до підлоги. Її колір блакитний - це символ дівочої чистоти. Проте він може бути різних відтінків, аж до темно-синього і темно-зеленого. Зверху туніки одягнений мафорій - верхній одяг, широкий, в розкладеному вигляді круглий, з достатнім за величиною круглим прорізом посередині, щоб пройшла голова, і на іконах Богоматері ми бачимо на Її голові легкий плат, який підбирає і закриває волосся, поверх якого одягнуто покривало. Покривало, подібно мафорію, було круглим, розрізаним спереду до центру або з прорізом для обличчя. Його довжина була до ліктів. Цей одяг відповідає православному канону зображення Богоматері.

Епоха Відродження відійшла від традиційного зображення Мадонни на католицьких іконах. Майстри того часу почали зображувати Її наближеною до сучасної жінки того часу. Красиве та вишукане вбрання, гарні зачіски говорять нам про те, що Діва Марія за допомогою такого зображення стала ближчою до людей.

Другою відмінністю є колір зображення одягу Діви Марії. Для одягу Богородиці в іконопису православної церкви використовується символічний аспект кольорів. Це був або коричневий, або близький до нього темно-малиновий колір, що має свою символіку. Відомо, що такий колір складається з синьої і червоної фарби. Отже блакитний (або синій) є символом Її дівочої чистоти, а червоний, як колір крові, свідчить про те, що від Неї запозичив Свою

плоть і кров Син Божий. В католицькому зображенні Мадонни, в епоху Відродження, колір має більше естетичне значення, аніж символічне.

Наступна різниця полягає у тому, що католицькі картини більш різноманітні та реалістичні, на відміну від православних, вони тривимірні і представляють собою зображення подій з життя Мадонни, зображення Мадонни разом із своїми рідними та торжествуючу Її на небі. Православні ж ікони двовимірні, що підкреслює відношення їх до іншого світу, недосяжного нам. Богородиця майже завжди постає або з немовлям, або страждаючою та під час молитви.

Серед відмінностей між католицькими зображеннями Богородиці (картини Караваджо, да Вінчі та Рафаеля, які ми розглядаємо) виділяємо такі:

- Караваджо для своєї картини «Смерть Марії» обрав натурницею жінку легкої поведінки, інші ж художники не дозволяли собі таку «неповагу» до зображення Божої Матері. Вибір такої екстравагантної натурниці для зображення фігури Божої Матері, втім, був зроблений майстром не стільки з бажання епатувати тогочасне суспільство, скільки із бажання якомога правдивіше зобразити смерть, у тому числі – і смерть святої людини, а звідси – якомога правдивіше зобразити людське горе, що її супроводжує. Фігури апостолів і Марії Магдалини відображають гірку біль, дивлячись на яку, глядач мимоволі пригадає власний відчай від життєвих втрат, а, отже, в своїх особистісних переживаннях цього сюжету максимально наближується до світу Божественного. Можливо сказати, що Караваджо гіперболізував в своїй роботі загальну схильність художників епохи Відродження зображувати біблійні та апокрифічні сюжети максимально наближено та зрозуміло для переживань пересічних людей.
- Караваджо зобразив смерть Мадонни, як смерть простої людини з народу, без атрибутів небесної цариці, без колористичних перебільшень, Вона помирає у старій хижині в оточенні простонародних апостолів. Рафаель Санті же зобразив піднесений образ Святої Марії. Дивлячись на картину «Коронування Марії», ми одразу бачимо, що зображена на ній жінка приналежить до Божественного світу, а не земного. Вона постає перед нами в ролі Цариці Небесної.
- У картинах Рафаеля Санті «Коронування Марії» та Леонардо да Вінчі «Мадонна в скелях» зображення передається через арочну форму. В багатьох картинах цих двох художників можна зустріти величезну кількість арок, це пов'язано з тим, що вони жили у Римі, а його архітектура переважно побудована на цьому елементі. Однак Караваджо, який теж проживав певний час в Римі, не звертався до цього елемента зображення;
- Рафаель Санті у «Сікстинській Мадонні» зображує Діву Марію по-особливому: Вона засмучена, Вона розуміє, що чекає Її сина, але вона не вчепилася в сина, так як це зробила б будь-яка інша мати, дитина також не чіпляється за мати. Вони зі смиренністю йдуть на зустріч своїй долі. В картинах Леонардо да Вінчі лице Мадонни зображується спокійним, легким, не трагічним. Вона знає долю свого сина, але намагається не бути постійно від цього засмученою;
- Рафаель Санті та Леонардо да Вінчі та переважно й інші відомі художники зображували Вознесіння або коронування Діви Марії, тобто події величні, патетичні. Караваджо ж зупинився на іншій події з життя Богородиці, зобразивши її смерть.
- У картинах «Мадонна в скелях» та «Мадонна з немовлям і святою Анною» Леонардо да Вінчі використовує на задньому плані один і той самий пейзаж, який, до речі, був використаний і у його знаменитій картині «Джоконда». Також

можна побачити і подібність посмішок у Джоконди, святої Анни і Марії, та янгола який сидить у скелях;

- Деякі вважають, що у картині «Мадонна з немовлям і святою Анною» Леонардо да Вінчі зобразив біологічний закон еволюції. На цьому творі зображено Марію, яка тягнеться до Сина, і між якими ми бачимо чіткий зв'язок за рахунок зорового контакту та дотику. Мадонна ж сидить на колінах у Анни, але Вона не бачить її, тільки Анна бачить Марію і глядач, який спостерігає за святим сімейством, бачить повну картину.

Висновок: Отже, образ Богоматері в католицькій та православній церквах має ряд значних відмінностей, які ґрунтовані на загальному віровченні цих релігій і відображаються у повсякденному житті віруючих. Так, трансльований в православних іконах та картинах епохи Відродження образ Божої Матері проектується у повсякденне життя вірян, формуючи відповідний фрейм сприйняття земної жінки. В православній церкві до Божої Матерії ставляться як до мучениці, споглядають її через призму материнства і жертвності, отже, і до жінок відношення відповідне. З цієї позиції, доля пересічної жінки – це, передусім, материнство, страждання та самопожертва. В католиків же ставлення до Мадонни зовсім протилежне, вони в першу чергу бачать в ній Царицю Небесну; той факт, що Вона - мати Сина Божого – це, передусім, її унікальна життєва місія, а вже потім – її Хрест. І цей образ, трансформуючись у повсякденне життя, відповідає принципово іншому ставленню до жіноцтва у католицьких країнах. Жінка сприймається як носій важливої ролі – материнства, яку за неї ніхто не може виконати, а отже, внаслідок важливості цієї місії і зусиль, необхідних для її належного виконання, вона заслуговує на глибоку повагу. Жінка постає як джерело таємниці (позиція Леонардо да Вінчі), краси і патетики земного життя (позиція Рафаеля Санті), а також являє собою правду про земний світ (позиція Мерізі да Караваджо), і ця правда не завжди буває привабливою, але завжди необхідна нам, щоб бачити свої помилки.

Список літератури:

1. Белейканич И. Католический катехизис с точки зрения православного богословия /Протоиерей Имрих Белейканич. – К. : Пролог, 2008. – 119 с
2. Этингоф О. Е. Образ Богоматери: очерки византийской иконографии XI–XIII вв. / О. Е.Этингоф. – М. : Прогресс-Традиция, 2000. – 312 с
3. Бельдій О.В. Символіка кольору в релігійних культурах. : дис. ... канд. пед. наук : 09.00.11 / Дорога Алла Євгенівна ; М-во освіти і науки України, Нац пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2019. – 249 с. – Бібліогр.: с. 20-91.
4. Православные и католики. Два мира, две Богородицы. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uborshizza.livejournal.com/3394516.html>
5. Божа матір з немовлям на лівій руці. Типи зображення богородиці в давньоруському мистецтві. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://girlsy.ru/spirituality/mother-of-god-with-a-baby-on-her-left-arm-types-of-the-image-of-the-virgin-in-ancient-russian-art/>
6. Описание принятых в иконописи изображений одежд. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://icon.cerkov.ru/2013/02/22/opisanie-prinyatykh-v-ikonopisi-izobrazhenij-odezhd/>
7. Богородиця. Діва Марія. Матір Божа. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blyzhchedoboga.com.ua/bogorodytsya-diva-mariya-matir-bozha/>
8. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000. — 359 с.
9. Українська і зарубіжна культура. Навчальний посібник /Під заг. ред. Заболоцької К. В. Донецьк: «Східний видавничий дім», 2001. с. 79-102

Dusheina U. S.

The image of Virgin Maria in the paintings of Raphael Santi, Leonardo da Vinci, Merisi da Caravaggio and in Orthodox icons

Abstract. *The image of Virgin Maria has a great importance for Christians all over the world. They see Her as a spiritual mother who will protect them and alleviate their suffering. However, the image of Virgin Maria has some differences between the teachings of Catholics and Orthodox. And according to this fact, Her image is depicted in different ways on the Orthodox icons and on the pictures of Renaissance.*

Key words: Virgin Mary, Christians, Renaissance, icons.

Душеина У. С.

Образ Девы Марии в картинах Рафаэля Санти, Леонардо да Винчи, Мериизи да Караваджо и в православных иконах

Аннотация. Образ Богородицы имеет большое значение для христиан всего мира. Они видят в Нем духовную мать, которая защитит их и облегчит страдания. Однако образ Девы Марии имеет некоторые отличия в верованиях католиков и православных. Отсюда следует разница в Ее изображении в православных иконах и картинах эпохи Возрождения.

Ключевые слова: Дева Мария, христиане, Возрождение, иконы.

ВИКОРИСТАННЯ ЕТИКИ У ВЕБ-ДИЗАЙНІ

Кабакова Катерина, ст. гр.дзб-1 (2)-18-40д

Спеціальність – дизайн

Науковий керівник: кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії

Хрипко Світлана Анатоліївна

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Україна, Київ

Поняття «етики» етимологічно походить з грецької мови, а саме від слова "ethos", яке спочатку (зокрема, ще в "Іліаді" Гомера) означало місцеперебування, спільне житло. Згодом слово набуло кардинально іншого значення: звичай, характер, темперамент.

Видатний філософ та мислитель Аристотель сформулював прикметник від іменника "ethos" - ethicos – етичний, визначивши особливість людської доброчинності, а саме доброчинності характеру (мужність, мудрість, помірність, справедливість тощо).

Отже, можна зробити висновки, щодо визначення поняття «етика». Етика – це наука, що вивчає мораль, норми поведінки, сукупність моральних правил певної суспільної чи професійної групи. Це учення є надзвичайно важливим, оскільки формує і підтримує правопорядок у різних галузях та суспільстві загалом. Людина особливо має цінувати моральні цінності [3].

Етика та певні етичні норми властиві і дизайну, вебдизайну зокрема. Для початку з'ясуємо поняття «вебдизайну».

Веб-дизайн (англ. web design) — галузь веброзробки і різновид дизайну, до завдання якого входить проектування призначених для користувача вебінтерфейсів для сайтів або вебзастосунків, таких як графічний вебдизайн, проектування інтерфейсів, авторинг (у тому числі стандартизований код і власницьке програмне забезпечення), використання та оптимізація для пошукових систем [2]. Якщо ж говорити корочше – різновид дизайну інтерфейсів. Усі дизайни соціальних мереж, сайтів, ігор тощо – це справа рук саме вебдизайнерів.

Але для чого створена етика вебдизайну? Кожне дизайнерське рішення – це рішення, прийняте від імені інших людей, яких можна назвати "кінцевими користувачами". Відповідальність полягає в тому, щоб ретельно продумати, як рішення вебдизайнерів вплинуть на людину у кінцевому результаті. Навіть невеличкі, здавалося б, рішення можуть мати масштабні та непередбачувані наслідки. Етика може допомогти забезпечити «довге